

Meddelelser om Rigsarkivet og Landsarkiverne fra årene 1961–1965. (Udgivet af Rigsarkivet, 1968). 281 s. + 8 s. billeder.

Det er nu alvor, at rækken af meddelelser fra arkivvæsenet, der begyndte med C. F. Wegeners Aarsberetninger fra Det kongelige Geheimearkiv i 1852, skal fortsættes i en ubrudt række, efter at lakunen fra 1920 fyldtes ud i 1958 og 1960. I 1968 har Rigsarkivet udsendt den anden af de 5-årige publikationer, der nu skal sikre kommunikationen ud til en bredere kreds af interesserede i oplysninger om det danske arkivvæsens virksomhed. Bindet omfatter perioden 1961–65.

Til forskel fra forgængeren er dette bind ikke udarbejdet af Rigsarkivets sekretariat. Det er blevet til, ved at landsarkiverne og de enkelte afdelinger i Rigsarkivet selv har udarbejdet deres bidrag til publikationen. Det har formodentlig lettet arbejdet med at bringe bindet til veje, og det er som det første 5-årsbind blevet en særdeles nyttig vejledning for alle, der bruger de danske arkiver. Navnlig vil naturligvis den udførlige liste over indgåede privatarkiver være af interesse sammen med oversigterne over det afleverede materiale fra administrationen.

Dog ville listen over privatarkiverne have vundet i overskuelighed for den, der virkelig i en snæver vending vil bruge den som vejviser, hvis man havde opstillet den efter navnet på den, fra hvem et givet arkiv stammer. Nu er listen alfabetiseret efter den afleverendes navn, og det er naturligvis al ære værd – hædres den, som hædres bør – men nu skal man omvejen om ad registeret for at finde det navn, der for historikeren er det væsentlige i de fleste sammenhænge.

En anden anke trænger sig også på. Når man nu har fået en så nyttig oversigt over Rigsarkivets og landsarkivernes virke, så er det egentlig lidt ærgerligt, at den ikke går lidt videre og bringer oplysninger om andre større arkiver af betydning for historisk forskning. Erhvervsarkivet f. eks. Der er administrative skel, ja, vel, og man kan finde oplysningerne andre steder. Men var det alligevel ikke, set fra et »forbruger«- og effektivitetssynspunkt nok så praktisk at have en samlet, og derfor let tilgængelig oversigt?

H. P. Clausen

Harald Jørgensen: Nordiske arkiver. (Udgivet af Arkivarforeningen, 1968). 313 s.

Landsarkivar, dr. phil. Harald Jørgensen er en flittig mand. Blandt sine mange gøremål har han fundet tid til at give en samlet fremstilling af arkivvæsenet i de nordiske lande. Bogen er, skriver han, udsprunget af hans egen følelse af ukendskab til de andre nordiske landes arkivvæsen og arkivtradition, og han går – sikkert med rette – ud fra, at denne uvidenhed deles af mange andre historikere.

Vi har blot ikke som landsarkivaren energi til at tage konsekvensen af uvidenheden og skaffe os oplysninger, og nu har han så gjort arbejdet for alle os andre. I hans nydelige bog kan man få besked om det danske, det finske, det norske og det svenske arkivvæsens historie, nuværende struktur, bygninger, personale o. m. a. Blandt andet er arkivcheferne gennem tiderne søgt karakteriseret.

Her og der kan bogen virke lidt hastigt skrevet, men den viderebringer en masse viden. En liste til allersidst over de nordiske arkivers ad-

resser er både praktisk og nyttig. Den vil gøre bogen rar at have stående ved hånden for mange historikere.

H. P. Clausen

Brandforsikringsarkivalier for købstæder og landbygninger indtil ca. 1872. (Foreløbige arkivregistraturer, udgivet af Landsarkivet for Sjælland m. m., 1967). 100 s.

Brandforsikringsarkivalierne rummer et stort og vigtigt materiale til studier af bygningshistorie, by-udvikling, økonomisk historie o. m. a. Blot kan de være vanskelige at arbejde med, fordi de ligger spredt i forskellige arkivfunds, så det kan være besværligt at skaffe den nødvendige sammenhæng i undersøgelserne.

Denne vanskelighed har det Sjællandske Landsarkiv søgt at imødegå for sine benyttere ved at udsende en registratur over brandforsikringsarkivalierne i arkivet på tværs af de fonds, hvori de findes. Derved er skabt et særdeles nyttigt hjælpemiddel, tilrettelagt efter arkivbenytterens behov, ubundet af de traditionelle arkiveringsprincipper.

Arkivar Andreas Jørgensen har som indledning på basis af den ganske righoldige litteratur skrevet en kort oversigt over brandforsikringens udvikling. Det er en yderligere håndsrækning til potentielle benyttere af brandforsikrings- og taksationsmaterialet.

H. P. Clausen

Specialregistraturer. Matriklerne 1664 og 1688. Ved J. O. Bro-Jørgensen. (Udg. af Rigsarkivet, 1968). 167 s.

Efter at matriklerne af 1664 og 1688 med det dertil hørende materiale i

1935 var indgået i Rigsarkivet, udarbejdede arkivar J. O. Bro-Jørgensen på grundlag af ældre ordninger og registreringer en registratur over hele materialet. Denne fortræffelige registratur har siden på arkivets læsesal været grundlaget for benyttelsen af det rigtige matrikelstof. At den nu ved flittig brug er slidt op, er et udtryk både for registratures kvaliteten og for den brug, der gøres af det værdifulde stof i matrikelsarkiverne.

Rigsarkivet har nu ikke nøjedes med blot at forny dr. Bro-Jørgensens registratur. Arkivar Frank Jørgensen har revideret registratures opstilling og bragt stednavnene i overensstemmelse med 5. udgave af Trap, hvorefter registraturen er mangfoldiggjort til gavn for de mange, der har brug for matrikelsarkivalierne.

Rent formelt må registraturen i øvrigt opfattes som en specialregistratur til Vejledende Arkivregistraturer XII Rentekammeret I, da matrikelsarkiverne jo er en del af Rentekammerets arkiv.

H. P. Clausen

Karsten Lægdsmand: Bibliografi for folkelivsforskere. Med særlig henblik på de materielle kulturprodukter og næringslivet. Et udvalg. Københavns Universitets Institut for europæisk Folkelivsforskning. (Københavns Universitets Fond til Tilvejebringelse af Læremidler, 1968). 431 s.

Inden for folkelivsforskningen har man fået startet et værdifuldt arbejde med udgivelse af helt aktuelle bibliografier. I tidsskriftet NORD-NYTT, der kommer fra Institut for europæisk Folkelivsforskning, Nationalmuseet, Brede, er publiceret flere nyttige aktuelle bibliografier for folkelivsforskere, og det er planen, at nye skal kom-